

JAWAPAN

Sarawak dan Sabah

PBD 10.1 Sarawak dan Sabah dalam Alam Melayu

1. (a) ✓
(b) ✓
(c) ✗
(d) ✓
(e) ✓
(f) ✗
(g) ✓
(h) ✓
(i) ✗
(j) ✓

PBD 10.2 Kemunculan Pemerintahan Tempatan

2. (a) Tuai Rumah
(b) Kelunan Maren/ Hipun Uma
(c) Peran Lepo
(d) Laih Rayeh
3. (a) (i) Brunei
(ii) Sulu
(b) (i) Kehakiman
(ii) Keamanan
(iii) Kebajikan penduduk
(c) (i) Mengutip cukai.
(ii) Menjalankan aktiviti perdagangan.
(d) Ketua Bebas
(e) muara sungai
(f) (i) Marudu
(ii) Tungku
(g) (i) Menegakkan kekuasaan.
(ii) Melaksanakan undang-undang sendiri.

PBD 10.3 Kegiatan Ekonomi Masyarakat Sarawak dan Sabah

4. (a) Melayu
(b) Kedayan
(c) Melanau
(d) Perdagangan/ Menangkap ikan.
(e) Membuat perahu/ Perusahaan sagu.
(f) Melayu
(g) Iban
(h) Bidayuh
(i) Menanam padi.
(j) Menanam buah-buahan/ sayur-sayuran.
(k) Kenyah
(l) Penan
(m) Kayan
(n) Mengutip hasil hutan.
(o) Memburu haiwan liar/ Menanam padi.

Kegiatan Ekonomi	Pesisir pantai	Lembah sungai	Pedalaman
Menanam padi		✓	✓
Mengutip hasil hutan			✓
Menanam sayur-sayuran dan buah-buahan		✓	
Mengutip hasil laut	✓		
Mengutip sarang burung			✓
Menangkap ikan	✓		
Perdagangan	✓		
Membuat perahu	✓		

PBD 10.4 Keunikan Masyarakat Bumiputera Sarawak dan Sabah

6. (a) Kadazandusun
(b) petani pedalaman.
(c) Suluk
(d) pantai timur
(e) Orang Sungai
(f) Bajau/ Sama
(g) menunggang kuda.
(h) Murut
(i) orang bukit/ orang dari pedalaman pergunungan yang terpencil.
7. (a) Sumber bekalan air untuk kegunaan harian.
(b) Sistem pengangkutan yang efisien.
(c) Menjadi kawasan petempatan.
(d) Sumber masyarakat mencari rezeki.
(e) Tempat masyarakat menjalankan perdagangan.
(f) Tempat masyarakat menjalankan kegiatan rekreasi.
8. (a) pua kumbu
(b) keringkam
(c) Sintung Duduk; lanji; basong
(d) bakul
(e) terendak
(f) Patung Burung Kenyalang
(g) Tiang Totem
9. (a) Menggubah inavol dan menghasilkan selendang yang berwarna-warni.
(b) Menghasilkan kain dastar yang digunakan sebagai tanjak.
(c) Menghasilkan bakul yang mempunyai pelbagai kegunaan seperti wakid untuk membawa barang yang besar, tayen untuk membawa hasil dari kebun dan barang hantaran serta buan sebagai tempat menyimpan barang.

- (d) Menghasilkan tikar pandan yang diperbuat daripada daun serdang seperti tikar pandan dan duang (tudung saji).
- (e) Menghasilkan barang besi seperti Guuk, Badi' dan Pida' untuk upacara perkahwinan.
- 10.** (a) diadakan oleh kaum Iban untuk menyatakan terima kasih kepada tuhan / *petara*.
 (b) diadakan untuk menentukan ratu cantik dan jejak tampan.
 (c) Merupakan pesta menuai.
 (d) Diadakan sebagai tanda kesyukuran atas hasil yang diperoleh oleh petani.
 (e) Bertujuan untuk mengelak malapetaka oleh roh jahat yang dipanggil Ipok.
 (f) Perayaan diadakan sebagai simbol kesyukuran untuk meraikan semangat padi atau Bambaazon.
 (g) agar mereka mendapat lebih banyak hasil tuaian padi pada tahun berikutnya.
 (h) asal usul pengorbanan Huminodun.
 (i) Bagi memperingati peranan lepa dalam kehidupan kaum Bajau/ Sama di pantai timur Sabah.
- 11.** (a) Tarian Datun Julud
 (b) Bermukun
 (c) Ngajat
 (d) Limbai
 (e) Magunatip
 (f) Sumazau
 (g) Rumah panjang
 (h) Rumah tinggi
 (i) Rumah baruk
 (j) Rumah panjang Rungus
 (k) Rumah panjang Murut
 (l) Lepa
- 12.** (a) – Terdapat beberapa jenis tarian Ngajat Iban seperti Ngajat Indu dan Ngajat Lesung.
 – Tarian Ngajat ditarikan sebagai pemberi semangat kepada para pejuang yang hendak pergi berperang.
 (b) – Sebagai lambang kegembiraan dan terima kasih.
 – Bulu burung kenyalang digunakan semasa tarian dipersembahkan.
 – Tarian diiringi oleh alat muzik tradisional, iaitu sape.
 (c) – Dipersembahkan semasa Pesta Kaamatan dan majlis keramaian.
 – Perkataan Sumazau diambil daripada perkataan "sazau" yang merujuk pergerakan tangan penari seperti seekor burung helang.
- 13.** Berdasarkan penilaian guru.

Power PT3

Bahagian A

1. D	2. C	3. A	4. C	5. B
6. D	7. B	8. A	9. B	10. D

Bahagian B

- 1.** (a) (i) Berdagang
 (ii) Menangkap ikan
 (iii) Membuat perahu
 (b) (i) Memungut hasil hutan
 (ii) Menanam padi
 (iii) Memungut sarang burung
 (c) – Menggalakkan belia/ lepasan universiti bergiat dalam bidang pertanian.
 – Menggalakkan penggunaan teknologi moden dalam bidang pertanian.

- Meningkatkan R&D/ penyelidikan pertanian.
 – Memberikan ganjaran kepada petani yang berjaya.
 (*Mana-mana jawapan yang munasabah*)
- 2.** (a) – Sungai menjadi sumber bekalan air untuk memasak, minum, mandi dan membasuh pakaian.
 – Sungai menjadi kawasan petempatan yang dikenali sebagai kampung air.
 – Sungai merupakan sumber rezeki kepada penduduk di kawasan sekitar sungai.
 – Sungai menjadi tempat kegiatan rekreasi seperti pesta regata dan acara perahu berhias.
 (b) – Berdagang
 – Menangkap ikan
 – Memungut hasil laut
 (c) – Tidak membuang sampah ke dalam sungai.
 – Menjadikan sungai sebagai kawasan riadah masyarakat.
 – Sentiasa mengadakan gotong-royong di sekitar sungai.
 (*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Bahagian C

- 1.** (a) – Masyarakat Iban/ Bidayuh/ Orang Ulu menyambut Pesta Menuai/ Gawai Dayak.
 – Upacara *Miring* diadakan oleh kaum Iban untuk menyatakan terima kasih kepada tuhan.
 – Acara Kumang dan Keling Gawai, iaitu pemilihan ratu cantik dan jejak tampan.
 – Kaum Bisaya/ Kadayen menyambut Pesta Babulang/ Makan Tahun.
 – Pesta Babulang merupakan pesta menuai.
 – Makan Tahun diadakan sebagai tanda kesyukuran atas hasil yang diperoleh oleh petani.
 – Acara lumba kerbau juga diadakan semasa Pesta Babulang.
 – Kaum Melanau menyambut Pesta Kaul.
 – Pesta Kaul bertujuan mengelak malapetaka oleh roh jahat yang dipanggil Ipok.
 – Semasa Pesta Kaul, diadakan acara Tibau, iaitu permainan berayun oleh golongan lelaki.
 [Mak. 6m]
- (b) – Kaum Kadazandusun/ Murut menyambut Pesta Kaamatan.
 – Perayaan diadakan sebagai tanda kesyukuran untuk meraikan semangat padi Bambaazon/ Bambarayon.
 – Upacara kesyukuran kepada semangat padi dijalankan oleh Bobohizan atau Bobolian.
 – Melalui upacara ini, masyarakat berharap mendapat lebih banyak hasil tuaian padi pada tahun berikutnya.
 – Pertandingan ratu cantik/ Unduk Ngadau diadakan.
 – Acara berkaitan dengan asal usul pengorbanan Huminodun diadakan.
 – Kaum Bajau/ Sama menyambut Pesta Regata Lepa.
 – Perayaan diadakan bagi memperingati peranan lepa dalam kehidupan kaum Bajau/ Sama di pantai timur Sabah.
 – Dalam perayaan ini, mereka menghiasi lepa.
 [Mak. 8m]
- (c) – Masyarakat sibuk bekerja.
 – Tidak mewarisi tarian daripada generasi sebelumnya.
 – Tidak berminat.
 – Takut dianggap kolot atau ketinggalan zaman.
 – Masyarakat berhijrah ke bandar.
 – Lebih mementingkan pendidikan.
 (*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

Power KBAT

- (a) – Kepelbagaian budaya satu keunikan masyarakat kita.
– Dapat mendidik kita supaya menghargai warisan masyarakat lain.
– Dapat memupuk semangat perpaduan yang lebih erat.
– Dapat menguatkan jati diri.
– Dapat meningkatkan imej negara .
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)

- (b) – Sentiasa bersikap tolak ansur.
– Memahami budaya kaum lain.
– Menghormati budaya kaum lain.
– Tidak bersifat angkuh/ tidak sombong.
– Mengamalkan prinsip Rukun Negara.
– Menjalinkan perpaduan yang erat.
(*Mana-mana jawapan yang munasabah*)